

ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ

Φώτιος Μονιούκας
Βασίλειος Αγγελής

Εισαγωγή

Η μετάβαση των αποφοίτων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα τμήματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης διαμορφώνεται από τις επιδόσεις των υποψήφιων φοιτητών στις εισαγωγικές εξετάσεις, σε συνδυασμό με τις προτιμήσεις τους (Κιντής, 1985). Η διαφοροποίηση των εκπαιδευτικών προτιμήσεων αποτελεί πεδίο μελέτης της εκπαιδευτικής έρευνας. Κάποιοι από τους κρίσιμους παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή σπουδών είναι τα ενδιαφέροντα, η οικογενειακή κατάσταση του υποψηφίου, αλλά και συνιστώσες που αφορούν τις επαγγελματικές προοπτικές που προσφέρουν τα τμήματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Παπάς, 1997). Ένας ιδιαίτερα κρίσιμος παράγοντας που επηρεάζει τους υποψήφιους φοιτητές στην επιλογή σπουδών είναι και η θέση (με την έννοια της γειτνίασης) της περιοχής μόνιμης κατοικίας τους σε σχέση με την περιοχή που είναι έδρα του τμήματος εισαγωγής (Παπαηλίας, 2006).

Περιφερειακές ανισότητες κατά την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Αντικείμενο μελέτης της συγκεκριμένης εργασίας αποτελεί η επίδραση της θέσης-έδρας κάποιου τμήματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις προτιμήσεις των υποψηφίων. Για το σκοπό αυτό, έχουν ληφθεί δεδομένα από την εισαγωγή των φοιτητών στα τμήματα των ελληνικών ΑΕΙ και ΤΕΙ το 2006.

Στον Πίνακα 1, εμφανίζονται τα ποσοστά των νεοεισαχθέντων ανάλογα με την περιοχή προέλευσης. Η κατηγοριοποίηση της επικράτειας σε περιοχές έγινε σύμφωνα με την ταξινόμηση της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος. Οι περιοχές συμβολίζονται αντίστοιχα, για λόγους συντομίας, με Π_j , $j=1, \dots, 14$, όπου η περιοχή Π_{14} αντιστοιχεί σε νεοεισαχθέντες που προέρχονται από χώρες του εξωτερικού. Τα αποτελέσματα δείχνουν σημαντικές διαφορές. Τα ποσοστά εισαγωγής είναι κατά πολύ υψηλότερα στην Αττική σε σχέση με αυτά της ακριτικής Ελλάδας. Γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι οι ευκαιρίες για τη συνέχιση των σπουδών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση διαφέρουν ανάλογα με την προέλευση του υποψηφίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Ποσοστά εισαγωγής σε ΑΕΙ και ΤΕΙ

Περιοχή	Π _i	Απόφοιτοι Ενιαίων Λυκείων	Ποσοστό Εισακτέων σε ΑΕΙ	Ποσοστό Εισακτέων σε ΤΕΙ	Ποσοστό Εισακτέων
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	Π ₁	3572	49,47	30,15	79,62
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	Π ₂	13117	50,64	28,22	78,86
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	Π ₃	2441	46,42	27,41	73,82
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	Π ₄	5421	46,04	32,24	78,29
ΗΠΕΙΡΟΣ	Π ₅	2316	47,02	31,48	78,50
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	Π ₆	1534	20,34	13,95	34,29
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	Π ₇	4976	37,12	30,67	67,79
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	Π ₈	3690	16,99	13,85	30,84
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	Π ₉	4041	27,69	19,20	46,89
ΑΤΤΙΚΗ	Π ₁₀	26961	60,16	34,88	95,04
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	Π ₁₁	1210	35,37	25,21	60,58
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	Π ₁₂	1969	21,23	15,64	36,87
ΚΡΗΤΗ	Π ₁₃	4250	38,94	28,12	67,06
ΣΥΝΟΛΟ		75498	50,63	32,66	84,95

Πηγή: ΕΣΥΕ

Επιπλέον, διαπιστώνεται ότι η αναλογία εισακτέων ΑΕΙ/ΤΕΙ παραμένει σταθερή σχεδόν σε όλες τις περιοχές (περίπου ίση με 6/4).

Διερεύνηση του βαθμού γεωγραφικής επίδρασης στην επιλογή σπουδών

Αντικείμενο της εργασίας είναι να μετρηθεί η επίδραση της περιοχής προέλευσης στην επιλογή σπουδών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Προς τον σκοπό αυτό ακολουθούμε τη μέθοδο της Μέσης Απόκλισης από την Ομοιόμορφη Κατανομή (Μ.Α.Ο.Κ). Η μέθοδος εφαρμόζεται ξεχωριστά στα ΑΕΙ και τα ΤΕΙ, έτσι ώστε να αναδειχθούν οι υπάρχουσες διαφοροποιήσεις στο βαθμό επίδρασης του χωρικού παράγοντα μεταξύ των νεοεισαχθέντων στα ΑΕΙ και ΤΕΙ. Οι πίνακες που ακολουθούν αφορούν μέρη των πινάκων για τα ΑΕΙ. Τα δεδομένα έχουν ληφθεί από τα ατομικά δελτία των 64.149 πρωτοετών φοιτητών (39.582 σε ΑΕΙ και 24.657 σε ΤΕΙ) του ακαδημαϊκού έτους 2006–2007. Ο τελικός δείκτης T_{ij} που δημιουργείται στον Πίνακα 5 δείχνει την αλληλεπίδραση του i ($i=1-263$ ή $1-219$) τμήματος (ΑΕΙ ή ΤΕΙ) με την j ($j=1-14$) περιοχή της επικράτειας. Στον Πίνακα 2, εμφανίζεται η κατανομή των νεοεισαχθέντων φοιτητών σε καθένα από τα τμήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανάλογα με την περιοχή προέλευσής τους.

Όπως είναι λογικό, οι περισσότεροι εισακτέοι προέρχονται από την περιοχή Π₁₀ (Αττική), μιας και αυτή είναι η πολυπληθέστερη, αλλά και με το μεγαλύτερο ποσοστό εισαγωγής. Ο μικρότερος αριθμός νέων φοιτητών προέρχεται από τα Ιόνια Νησιά. Ο αριθμός των θέσεων καθορίζεται από το υπουργείο Παιδείας Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων σε ετήσια βάση, μετά από εισήγηση των τμημάτων.

Στη συνέχεια, ο Πίνακας 2 μετασχηματίζεται σε Πίνακα 3, που είναι αναλογικά ισοδύναμος, έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί το ζήτημα της διαφοράς μεταξύ του αριθμού των νεοεισαχθέντων φοιτη-

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Κατανομή Φοιτητών στα ΑΕΙ Ανάλογα με την Περιοχή Προέλευσης

ΑΕΙ	ΤΜΗΜΑ	Π ₁	Π ₂	Π ₃	Π ₄	Π ₅	Π ₆	Π ₇	Π ₈	Π ₉	Π ₁₀	Π ₁₁	Π ₁₂	Π ₁₃	Π ₁₄	ΣΥΝΟΛΟ
ΠΑΝ/ΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	ΤΜΗΜΑ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩ- ΓΗΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	5	7	3	9	7	2	9	5	15	187	2	7	13	21	292
ΠΑΝ/ΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ	ΤΜΗΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ	2	12	2	18	3	3	53	9	15	91	1	4	7	13	233
	ΣΥΝΟΛΟ	1767	6643	1133	2496	1089	312	1847	627	1119	16220	428	418	1655	3728	39482

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Αναλογικά Ισοδύναμος του Πίνακα 2 ως προς την Περιοχή Προέλευσης

ΑΕΙ	ΤΜΗΜΑ	Π ₁	Π ₂	Π ₃	Π ₄	Π ₅	Π ₆	Π ₇	Π ₈	Π ₉	Π ₁₀	Π ₁₁	Π ₁₂	Π ₁₃	Π ₁₄	ΣΥΝΟΛΟ
ΠΑΝ/ΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	ΤΜΗΜΑ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	2,83	1,05	2,65	3,61	6,43	6,41	4,87	7,97	13,40	11,53	4,67	16,75	7,85	5,63	95,66
ΠΑΝ/ΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ	ΤΜΗΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ	1,13	1,81	1,77	7,21	2,75	9,62	28,70	14,35	13,40	5,61	2,34	9,57	4,23	3,49	105,97
	ΣΥΝΟΛΟ	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	14000

τών ανάλογα με την περιοχική προέλευσης. Ο νέος αυτός πίνακας δίνει την κατανομή των φοιτητών που εισήχθησαν σε κάθε τμήμα, κατά αναλογία, υποθετική περίπτωση όπου από καθεμία από τις 14 περιοχές υπάρχουν 1.000 νεοεισαχθέντες φοιτητές σε ΑΕΙ. Ο μετασχηματισμός επιτυγχάνεται εάν καθένα από τα στοιχεία του Πίνακα 2 διαιρεθεί με το άθροισμα της στήλης όπου ανήκει και στη συνέχεια πολλαπλασιαστεί με το 1.000.

Ο Πίνακας 3 παρουσιάζει την κατανομή των φοιτητών στα τμήματα, αν θεωρήσουμε ότι από κάθε περιοχική υπήρχαν 1.000 νεοεισαχθέντες φοιτητές σε ΑΕΙ της επικράτειας.

Ένα επιπλέον ζήτημα που θα πρέπει να αντιμετωπίζεται στα πλαίσια της Μ.Α.Ο.Κ είναι το γεγονός ότι ο αριθμός των νεοεισαχθέντων φοιτητών διαφέρει από τμήμα σε τμήμα. Συγκεκριμένα, είναι λογικό οι τιμές του Πίνακα 3 να είναι αυξημένες στις γραμμές που αντιστοιχούν στα τμήματα που δέχονται περισσότερους νεοεισαχθέντες και αντίστροφα.

Ο επόμενος μετασχηματισμός θα αναγάγει τον Πίνακα 3 σε κάποιο γραμμικά ισοδύναμο, έτσι ώστε όλες οι γραμμές να έχουν άθροισμα 1400 (=14x100). Αυτό γίνεται εάν καθένα από τα στοιχεία του Πίνακα 3 διαιρεθεί με το άθροισμα της γραμμής που ανήκει και στη συνέχεια πολλαπλασιαστεί με το 1.400.

Ο νέος αυτός Πίνακας 4 περιέχει την κατανομή των νεοεισαχθέντων φοιτητών στη θεωρητική εκείνη περίπτωση που όλα τα τμήματα δέχονται τον ίδιο αριθμό φοιτητών, και δημιουργήθηκε από το μετασχηματισμό του Πίνακα 3, ο οποίος περιέχει την κατανομή των φοιτητών στη θεωρητική εκείνη περίπτωση όπου από όλες τις περιοχές εισάγεται ο ίδιος αριθμός φοιτητών στα ΑΕΙ και ΤΕΙ της επικράτειας.

Η απόλυτη ομοιομορφία στην κατανομή των φοιτητών σε τμήματα των ΑΕΙ θα καταδείκνυε ανυπαρξία προτιμήσεων των αποφοίτων των περιοχών για την εισαγωγή τους στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, οποιαδήποτε θετική απόκλιση από την ομοιόμορφη κατανομή αποδεικνύει προτίμηση των υποψήφιων φοιτητών μιας περιοχής για την εισαγωγή τους σε κάποιο από τα τμήματα.

Εάν η κατανομή των φοιτητών στα ΑΕΙ της χώρας ήταν ομοιόμορφη, θα έπρεπε –στην περίπτωση που όλες οι περιοχές είχαν τον ίδιο αριθμό νεοεισαχθέντων στα ΑΕΙ και το κάθε τμήμα δέχονταν τον ίδιο αριθμό φοιτητών– ο αριθμός των νεοεισαχθέντων φοιτητών από κάθε περιοχική που εισάγεται σε καθένα από τα τμήματα να είναι σταθερός. Τότε όλα τα στοιχεία του Πίνακα 4 θα έπρεπε να είναι ίσα με 100.

Η απόκλιση μπορεί να αναχθεί σε σχετικούς όρους, εφόσον εμφανιστεί σε μορφή ποσοστιαίας μεταβολής ως προς την ομοιομορφία. Εάν από κάθε στοιχείο του Πίνακα 4 αφαιρεθεί το 100 και στη συνέχεια αυτό διαιρεθεί με το 100, επιτυγχάνεται ο μετασχηματισμός του Πίνακα 4 στον Πίνακα 5, όπου το κάθε στοιχείο του $T_{ij} \in [-1, +14]$ και δείχνει το ποσοστό απόκλισης της κατανομής των αποφοίτων στα τμήματα από την περίπτωση της πλήρους ομοιομορφίας. Επιπλέον, ο τελικός μετασχηματισμός «αποδεσμεύει» τα αποτελέσματά μας από τις αυθαίρετες τιμές του 100 και 1.000 που χρησιμοποιήθηκαν στο σχηματισμό των Πινάκων 3 και 4.

Ως παράδειγμα επεξήγησης του πίνακα δίνεται αυτό μεταξύ του τμήματος Φυσικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Αθηνών και της περιοχής Π4 (Θεσσαλία) το οποίο ερμηνεύεται ως εξής: «Από την περιοχική της Θεσσαλίας εισήχθησαν στο τμήμα Φυσικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Αθηνών 47% λιγότεροι φοιτητές από αυτούς που θα εισάγονταν εάν υπήρχε ομοιομορφία στην κατανομή των φοιτητών που εισάγονται στα ΑΕΙ της Χώρας».

Για να διερευνηθεί συνολικά η επίδραση της έδρας στην επιλογή σπουδών, αρχικά σχηματίζεται ο Πίνακας 6, που περιέχει το βαθμό γεωγραφικής επίδρασης για το κάθε τμήμα σε σχέση με την περιοχική που αποτελεί την έδρα του. Δηλαδή, είναι εκείνο το μέρος του Πίνακα 5 που περιέχει μόνο τους συνδυασμούς κάθε τμήματος με την περιοχική λειτουργίας του.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Αναλογικά Ισοδύναμος του Πίνακα 3 ως προς τα Τμήματα

ΑΕΙ	ΤΜΗΜΑ	Π ₁	Π ₂	Π ₃	Π ₄	Π ₅	Π ₆	Π ₇	Π ₈	Π ₉	Π ₁₀	Π ₁₁	Π ₁₂	Π ₁₃	Π ₁₄	ΣΥΝΟΛΟ
ΠΑΝ/ΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	ΤΜΗΜΑ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	41,41	15,42	38,75	52,77	94,07	93,81	71,31	116,70	196,17	168,72	68,39	245,08	114,95	82,44	1400
ΠΑΝ/ΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ	ΤΜΗΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ	14,95	23,86	23,32	95,27	36,39	127,03	379,09	189,63	177,09	74,12	30,87	126,42	55,88	46,07	1400

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Πίνακας Γεωγραφικής Αλληλεπίδρασης Τμημάτων με Περιοχές

ΑΕΙ	ΤΜΗΜΑ	Π ₁	Π ₂	Π ₃	Π ₄	Π ₅	Π ₆	Π ₇	Π ₈	Π ₉	Π ₁₀	Π ₁₁	Π ₁₂	Π ₁₃	Π ₁₄
ΠΑΝ/ΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	ΤΜΗΜΑ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	-0,59	-0,85	-0,61	-0,47	-0,06	-0,06	-0,29	0,17	0,96	0,69	-0,32	1,45	0,15	-0,18
ΠΑΝ/ΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ	ΤΜΗΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ	-0,85	-0,76	-0,77	-0,05	-0,64	0,27	2,79	0,90	0,77	-0,26	-0,69	0,26	-0,44	-0,54

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Συντελεστής Γεωγραφικής Επίδρασης

ΑΕΙ	ΤΜΗΜΑ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΕΟΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
ΠΑΝ/ΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	ΤΜΗΜΑ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	0,69	292
ΠΑΝ/ΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ	ΤΜΗΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ	2,79	233

Όπως είναι φυσικό, η θέση κάποιου εκπαιδευτικού ιδρύματος επιδρά θετικά στον πληθυσμό της περιοχής και αυτός είναι ο λόγος που όλες σχεδόν οι τιμές του Πίνακα 6 έχουν θετικό πρόσημο.

Η συνολική επίδραση της έδρας στα ΑΕΙ και ΤΕΙ μπορεί να βρεθεί εφόσον υπολογιστεί ο σταθμικός μέσος των επιμέρους συντελεστών γεωγραφικής επίδρασης, με συντελεστές στάθμισης το πλήθος των νεοεισαχθέντων φοιτητών του κάθε τμήματος. Συγκεκριμένα, ο σταθμικός μέσος του συντελεστή γεωγραφικής επίδρασης για τα ΑΕΙ ισούται με 2,16 ενώ για τα ΤΕΙ ισούται με 2,81.

Για την εύρεση του συντελεστή γεωγραφικής επίδρασης ανάλογα με τη γεωγραφική περιοχή, υπολογίζεται ο σταθμικός μέσος των τιμών του Πίνακα 5. Για κάθε περιοχή λαμβάνονται υπόψη μόνο τα τμήματα που εδρεύουν σε εκείνη, και χρησιμοποιούνται ως συντελεστές στάθμισης τα πλήθη των νεοεισαχθέντων φοιτητών από την περιοχή στα τμήματα που εδρεύουν σε αυτήν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Επίδραση Περιοχής

	Π ₁	Π ₂	Π ₃	Π ₄	Π ₅	Π ₆	Π ₇	Π ₈	Π ₉	Π ₁₀	Π ₁₁	Π ₁₂	Π ₁₃
ΑΕΙ	2,56	1,89	3,50	3,06	2,34	3,96	2,88	2,84	2,26	1,41	2,40	3,42	3,62
ΤΕΙ	3,54	2,61	4,42	2,89	3,97	1,53	2,55	2,24	4,07	1,60	9,19	7,69	4,28

Όπως φαίνεται και από τον Πίνακα 7, οι φοιτητές όλων των περιοχών της χώρας προτιμούν, αναλογικά περισσότερο από τους άλλους, τον τόπο τους για σπουδές, είτε πρόκειται για σπουδές στα ΑΕΙ είτε στα ΤΕΙ.

Συμπεράσματα

Όπως είναι φυσικό, η θέση κάποιου εκπαιδευτικού ιδρύματος επιδρά θετικά στον πληθυσμό της περιοχής και αυτός είναι ο λόγος που όλες σχεδόν οι τιμές του Πίνακα 6 έχουν θετικό πρόσημο. Ο μέσος συντελεστής γεωγραφικής επίδρασης για τα ΑΕΙ είναι σημαντικά μικρότερος από αυτόν των ΤΕΙ. Αυτό δείχνει ότι οι απόφοιτοι είναι περισσότερο διατεθειμένοι να απομακρυνθούν από την περιοχή μόνιμης κατοικίας τους, όταν πρόκειται να ακολουθήσουν σπουδές πανεπιστημιακού επιπέδου απ' ό,τι σπουδές τεχνολογικού επιπέδου.

Επιπλέον, εμφανίζονται σημαντικές διαφοροποιήσεις στις τιμές του συντελεστή γεωγραφικής επίδρασης ανάλογα με τη γεωγραφική περιοχή. Συγκεκριμένα, για όλες τις περιοχές εμφανίζεται η τάση των νεοεισαχθέντων να ακολουθήσουν σπουδές σε εκπαιδευτικό ίδρυμα που λειτουργεί στην περιοχή τους. Αυτή η τάση διαφοροποιείται από περιοχή σε περιοχή και οι διαφορές μπορούν να ερμηνευτούν από την ποικιλία των τμημάτων που εδρεύουν εκεί ή και από κοινωνικοοικονομικά κριτήρια που πιθανόν να επηρεάζουν τις αποφάσεις των νεοεισαχθέντων.

Όπως αποδεικνύεται από τις θετικές τιμές του Πίνακα 7, σε όλες τις περιοχές της χώρας, οι υποψήφιοι προτιμούν περισσότερο την εισαγωγή τους σε τμήματα του τόπου κατοικίας τους. Ο Βαθμός

προτίμησης όμως παρουσιάζει σημαντικές διαφοροποιήσεις ανάλογα με την περιοχή. Οι φοιτητές που παραμένουν αναλογικά περισσότερο από τους άλλους στον τόπο τους για σπουδές είναι κάτοικοι των Ιονίων Νήσων για τα ΑΕΙ και των Νήσων Βορείου Αιγαίου για τα ΤΕΙ. Γενικότερα, εμφανίζονται υψηλότερες τιμές στις νησιωτικές περιοχές και χαμηλές στην περιοχή της Αττικής. Αυτό μπορεί να ερμηνευτεί από τη δυσκολία πρόσβασης από την περιφέρεια στην ενδοχώρα, αλλά και από τη γενικότερα υψηλή ζήτηση που έχουν τα τμήματα της Αττικής από αποφοίτους όλης της επικράτειας (λόγω ποικιλίας προγραμμάτων σπουδών και ευκολίας πρόσβασης από την περιφέρεια).

Τα συμπεράσματα της έρευνας υπόκεινται σε κάποιους περιορισμούς. Ο πρώτος είναι το γεγονός ότι η έρευνα στηρίχθηκε σε δεδομένα των νεοεισαχθέντων φοιτητών για το ακαδημαϊκό έτος 2006–2007 αποκλειστικά και ως προτίμηση σπουδών «λογίζεται» η σχολή εισαγωγής.

Επιπλέον, σε κάποιες περιπτώσεις, που όμως αποτελούν εξαιρέσεις, η προέλευση από μία συγκεκριμένη περιοχή δε συνεπάγεται και ευκολία πρόσβασης στα εκπαιδευτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην περιοχή αυτή. Για παράδειγμα, οι φοιτητές που προέρχονται από το Νομό Σάμου και εισάγονται στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων που λειτουργεί στη Χίο αντιμετωπίζουν μεγάλες δυσκολίες πρόσβασης, αν και παραμένουν στην ίδια περιοχή (Β. Αιγαίο).

Η αναζήτηση πρόσθετων παραγόντων, καθώς και η διερεύνηση του βαθμού που αυτοί επηρεάζουν τις επιλογές των υποψηφίων κατά τη μετάβασή τους από τη δευτεροβάθμια στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αποτελεί αντικείμενο συνέχειας της παρούσας εργασίας.

Βιβλιογραφία

- Bornholt, L., Gientzotis, J. & Cooney, G. (2004). Understanding choice behaviours: Pathways from school to university with changing aspirations and opportunities. *Social Psychology of Education*, 7(2), 211–228.
- Eliou, M. (1988). Mobility or migration?: The case of Greek students abroad. *Higher Education in Europe*, 13 (3), 60–66.
- Gouvias, D. (1998). The relation between unequal access to higher education and Labour–market structure: the case of Greece. *Journal of sociology of Education*, 19(3), 304–332.
- Gouvias, D. & Vitsilakis–Soroniatis, C. (2005). Student employment and parental influences on educational and occupational aspirations of Greek adolescents. *Journal of Education and Work*, 18(4), 421–449(29).
- Κιντής, Α. (1985). *Η ανώτατη εκπαίδευση στην Ελλάδα*. Αθήνα: Gutenberg.
- Κωτσίκης, Β. (1999). *Εκπαιδευτικά συστήματα: Οργάνωση & διοίκηση. Συστημική προσέγγιση*. Περιστέρι: Έλλην.
- Παπαηλίας, Θ. (2006). *Προσφορά και ζήτηση ειδικοτήτων στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα*. Αθήνα: Διόνικος.
- Papas, G. & Psacharopoulos, G. (1987). The transition from school to the university under restricted entry: A Greek tracer study. *Higher Education*, 16, 481–501.
- Psacharopoulos, G. & Tassoulas, S. (2004). Achievement at the higher education entry examinations in Greece: A Procrustean approach. *Higher Education*, 47(2), 241–252.
- Σκούρας, Α., Αγγελής, Α., Βογιατζόγλου, Σ., Πρεκατέ, Β., & Χρονόπουλος Χ. (1997). Εκπαιδευτική έρευνα: Συστατικό στοιχείο διαμόρφωσης και υλοποίησης εκπαιδευτικών πολιτικών. *Επιθεώρηση εκπαιδευτικών θεμάτων*, 13, 124–134.
- Σταμέλος, Γ. (2002). *Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. – Πρώτη και δεύτερη βαθμίδα – Δομές και ποσοτικά δεδομένα*. Αθήνα: Κ.Ε.Ε..